

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ

УДК 353

Сергій ГОРБЛЮК

*Національна академія державного управління
при Президенті України*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ ЩОДО ФОРМУВАННЯ РЕГІОНАЛЬНИХ ІННОВАЦІЙНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Досліджується вітчизняне законодавство, яке регулює діяльність органів публічної влади щодо формування регіональних інноваційних систем. В Україні сформовано досить розгалужене законодавче забезпечення інноваційної діяльності. Подається систематизація нормативно-правових документів за напрямками: концептуальні основи регулювання інноваційної діяльності, пріоритетні напрями інноваційної діяльності, засади державного регулювання інноваційної діяльності, основи державної регіональної політики. Установлюється, що в наведених нормативно-правових документах закріплено основні положення публічної політики у сфері інноваційної діяльності, поняття та принципи, якими керуються суб'єкти цієї діяльності та органи публічної влади, що реалізують інноваційну політику, а також відповідний інструментарій. Тим самим визначаються рамкові умови для управління інноваційним розвитком загалом і формування успішної регіональної інноваційної системи зокрема.

Ключові слова: нормативно-правові акти, нормативно-правове забезпечення, регіональна інноваційна система, інноваційна діяльність, організаційно-координаційна підсистема, органи публічної влади.

Serhii Horbliuk. Normative-legal providing of activity of public authorities on the formation of regional innovation systems in Ukraine

The national legislation which regulates the activity of public authorities on the formation of regional innovative systems is researched. In Ukraine there is a fairly ramified legislative providing of innovative system (activity). Systematization of normative-legal documents is presented in the following directions: the conceptual of regulation of innovative activity, the priority directions of innovative activity, the principles of state regulation of innovative activity, the foundations of state regional policy. It is set that the main provisions of public policy in the sphere of innovative activity, the concept and principles that is followed by the subjects of this activity and public authorities that realize innovative politics and also corresponding tool are confirmed in mentioned normative-legal documents. It is determined the framework conditions for the management innovative development in general and formation of the successful regional innovation system in particular.

© Горблюк С. А., 2016

Public Administration and Local Government, 2016, issue 3(30)

Key words: the normative-legal acts, the normative-legal providing, the regional innovation system, the innovative policy, the organizational-coordination subsystem, the public authorities.

Формування ефективної регіональної інноваційної політики зумовлює необхідність розробки системного підходу до стимулювання інноваційної діяльності в регіоні. Істотна роль у цьому процесі належить органам публічної влади, які безпосередньо забезпечують функціонування організаційно-координаційної підсистеми регіональної інноваційної системи (РІС).

Водночас без належного нормативно-правового забезпечення діяльності органів публічної влади в інноваційній сфері (відповідних законів, указів, постанов, інших нормативно-правових актів і програм, що відображають напрями, цілі й завдання інноваційного розвитку та шляхи їх досягнення) неможливо забезпечити формування РІС. Це актуалізує потребу створення правового поля забезпечення діяльності органів публічної влади щодо формування РІС в Україні.

Питання нормативно-правового забезпечення інноваційної діяльності в Україні розглядали у своїх наукових працях такі українські дослідники: В. Геєць, І. Дегтярьова, А. Дегтяр, А. Камінський, О. Крюков, З. Кучерява, І. Рудченко, О. Сердюкова, І. Чикаренко та ін. Проте досі ще недостатньо уваги приділено проблемі нормативно-правового регулювання процесів формування РІС. Зокрема, в українських наукових дослідженнях не знайшли необхідного висвітлення питання нормативно-правового забезпечення діяльності органів публічної влади щодо формування інноваційних систем на регіональному рівні.

Мета статті – визначити стан та особливості нормативно-правового забезпечення діяльності органів публічної влади щодо формування регіональних інноваційних систем в Україні.

Сучасна нормативно-правова база стосовно науково-технічної та інноваційної діяльності налічує близько 200 документів. Зокрема, національне інноваційне законодавство включає норми Конституції України, Господарського кодексу, численну кількість законів України, указів президента, підзаконних актів у формі постанов Кабінету Міністрів України, наказів центральних органів виконавчої влади тощо, які в сукупності визначають правові, економічні та організаційні засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні, встановлюють форми стимулювання державою інноваційних процесів і спрямовані на підтримку інноваційного розвитку економіки України.

Поряд із цим нормативно-правова база з питань діяльності регіональних органів публічної влади у цій сфері налічує близько 50 документів. Так, уже прийнято досить багато нормативно-правових актів, якими повинні керуватися регіональні органи публічної влади для вироблення інноваційної політики.

У Конституції України закладені вихідні правові передумови державної інноваційної політики. У ст. 54 громадянам гарантується свобода наукової і технічної творчості, захист інтелектуальної власності, їхніх авторських прав [1].

У Законі України «Про інноваційну діяльність» міститься визначення базових категорій:

– інновації – новостворені (застосовані) і (або) вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно поліпшують структуру та якість виробництва і (або) соціальної сфери;

– інноваційна діяльність – діяльність, яка спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг [5].

У законі також зазначається, що державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом:

Public administration mechanisms

- визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності;
- формування і реалізації державних, галузевих, регіональних і місцевих інноваційних програм;
- створення нормативно-правової бази та економічних механізмів для підтримки і стимулювання інноваційної діяльності;
- захисту прав та інтересів суб'єктів інноваційної діяльності;
- фінансової підтримки виконання інноваційних проектів;
- стимулювання комерційних банків та інших фінансово-кредитних установ, що кредитують виконання інноваційних проектів;
- встановлення пільгового оподаткування суб'єктів інноваційної діяльності;
- підтримки функціонування й розвитку сучасної інноваційної інфраструктури [5].

Варто зауважити, що зазначені важелі державного регулювання інноваційної діяльності загалом забезпечують правові передумови для вироблення політики формування РІС.

Систематизуємо основні нормативно-правові документи, у яких визначено концептуальні основи, пріоритетні напрями, засади державного регулювання інноваційної діяльності та основи регіональної політики в Україні (таблиця).

Нормативно-правові документи щодо формування регіональних інноваційних систем в Україні

Критерій систематизації документів	Назва документа	Дата прийняття, номер	Основний зміст документа
1	2	3	4
Концептуальні основи регулювання інноваційної діяльності	Постанова Верховної Ради України «Про Концепцію науково-технологічного та інноваційного розвитку України»	13.07.1999 р., № 916-XIV	Цілі, напрями та механізми науково-технологічного та інноваційного розвитку України
	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи»	17.06.2009 р., № 680-р	Засади формування державної політики з питань забезпечення розвитку національної інноваційної системи
	Розпорядження Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції реформування державної політики в інноваційній сфері»	10.09.2012 р., № 691-р	Концептуальні засади удосконалення системи державного регулювання в інноваційній сфері
Пріоритетні напрями інноваційної діяльності	Закон України «Про пріоритетні напрями розвитку науки і техніки»	11.07.2001 р., № 2623-III	Засади формування та реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки в Україні
	Закон України «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»	08.09.2011 р., № 3715-VI	Засади формування пріоритетних напрямів інноваційної діяльності та їх реалізації в Україні

1	2	3	4
	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності загальнодержавного рівня на 2012 – 2016 рр.»	12.03.2012 р., № 294	Середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності загальнодержавного рівня
	Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання визначення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого рівня на 2012 – 2016 рр.»	17.05.2012 р., № 397	Середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності галузевого рівня
Засади державного регулювання інноваційної діяльності	Закон України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків»	16.07.1999 р., № 991-XIV	Засади запровадження та функціонування спеціального режиму інноваційної діяльності технологічних парків
	Закон України «Про інноваційну діяльність»	04.07.2002 р., № 40-IV	Засади державного регулювання інноваційної діяльності в Україні; встановлює форми стимулювання державою інноваційних процесів
	Закон України «Про науковий парк „Київська політехніка”»	22.12.2006 р., № 523-V	Відносини, пов’язані зі створенням і функціонуванням наукового парку «Київська політехніка»
	Закон України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій»	14.09.2006 р., № 143-V	Засади державного регулювання діяльності у сфері трансферу технологій
	Закон України «Про наукові парки»	25.06.2009 р., № 1563-VI	Відносини, пов’язані зі створенням та функціонуванням наукових парків
	Закон України «Про вищу освіту»	01.07.2014 р., № 1556-VII	Засади функціонування системи вищої освіти

1	2	3	4
Основи державної регіональної політики	Закон України «Про наукову і науково-технічну діяльність»	26.11.2015 р., № 848-VIII	Засади функціонування і розвитку у сфері наукової і науково-технічної діяльності
	Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів»	08.09.2005 р., № 2850-IV	Засади реалізації державної регіональної політики щодо стимулювання розвитку регіонів та подолання депресивності територій
	Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року»	06.08.2014 р., № 385	Цілі державної регіональної політики та основні завдання центральних та місцевих органів виконавчої влади і органів місцевого самоврядування, спрямовані на їх досягнення
	Закон України «Про засади державної регіональної політики»	05.02.2015 р., № 156-VIII	Правові, економічні, соціальні, екологічні, гуманітарні та організаційні засади державної регіональної політики

Отже, в Україні сформовано досить розгалужене законодавче забезпечення інноваційної діяльності. У наведених нормативно-правових документах закріплено основні положення публічної політики у сфері інноваційної діяльності; поняття та принципи, якими керуються суб'єкти цієї діяльності та органи публічної влади, що реалізують інноваційну політику, а також відповідний інструментарій. Тим самим визначено рамкові умови для управління інноваційним розвитком загалом і формування РІС зокрема.

Органами публічної влади, які здійснюють регулювання та підтримку інноваційної діяльності в Україні, є Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України, органи місцевого самоврядування, спеціально уповноважений центральний орган виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності та інші органи виконавчої влади [5]. На регіональному рівні відповідно до Закону України «Про інноваційну діяльність» визначено такі органи публічної влади та окреслено їх повноваження (які можуть бути спрямовані на формування РІС):

– Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні і районні ради відповідно до їх компетенції затверджують середньострокові пріоритетні напрями інноваційної діяльності регіонального рівня та регіональні інноваційні програми, визначають кошти відповідних бюджетів для їх фінансової підтримки та контролюють фінансування;

– сільські, селищні, міські ради відповідно до їх компетенції затверджують місцеві інноваційні програми, у межах коштів бюджету розвитку визначають кошти

місцевих бюджетів для фінансової підтримки місцевих інноваційних програм та контролюють їх фінансування;

– Рада міністрів Автономної Республіки Крим, місцеві державні адміністрації (у межах делегованих їм органами місцевого самоврядування повноважень) готують та подають Верховній Раді Автономної Республіки Крим, відповідним радам пропозиції щодо середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності регіонального рівня, розробляють проекти регіональних інноваційних програм і подають їх для затвердження відповідно Верховній Раді Автономної Республіки Крим, обласним і районним радам; вживають заходи щодо виконання регіональних інноваційних програм; сприяють інноваційній діяльності у своєму регіоні і створенню сучасної інфраструктури у цій сфері; залучають підприємства, установи і організації, розташовані на підпорядкованій їм території, за їх згодою, до розв’язання проблем інноваційного розвитку регіонів тощо;

– виконавчі органи місцевого самоврядування відповідно до їх компетенції розробляють проекти місцевих інноваційних програм і подають їх для затвердження відповідним місцевим радам; вживають заходи щодо виконання місцевих інноваційних програм; залучають підприємства, установи і організації, розташовані на підпорядкованій їм території, за їх згодою, до розв’язання проблем інноваційного розвитку населених пунктів тощо.

Законом України «Про інноваційну діяльність» передбачено впровадження методології проектного управління інноваційними процесами, визначено організаційні механізми та засоби фінансової підтримки виконання інноваційних проектів. Проте цей закон у повному обсязі не вступив у дію через призупинення дії положень щодо надання податкових та митних пільг для інноваційних підприємств. Іншим суттєвим недоліком є те, що до цього часу відсутня необхідна правова основа функціонування венчурного капіталу як ринкового інституту, процедури створення окремих суб’єктів інноваційної діяльності безпідставно ускладнені.

Розглядаючи питання формування РІС, варто звернути увагу на нормативно-правове забезпечення розвитку національної інноваційної системи (НІС). Так, у 2009 р. розпорядженням Кабінету Міністрів України схвалено Концепцію розвитку національної інноваційної системи, метою якої є визначення основних засад формування та реалізації збалансованої державної політики з питань забезпечення розвитку національної інноваційної системи, спрямованої на підвищення конкурентоспроможності національної економіки [7]. Відповідно до зазначеної концепції НІС є сукупністю законодавчих, структурних і функціональних компонентів (інституцій), задіяних у процесі створення й застосування наукових знань та технологій, які визначають правові, економічні, організаційні та соціальні умови для забезпечення інноваційного процесу.

Основними завданнями розвитку НІС в Україні є:

- забезпечення інноваційної спрямованості системи освіти;
- підвищення результативності вітчизняного сектору наукових досліджень і розробок з метою посилення його ролі у забезпеченні інноваційного розвитку національної економіки;
- забезпечення розширеного відтворення знань на основі інтеграції діяльності вищих навчальних закладів, академічних та галузевих наукових установ;
- забезпечення розвитку системи фінансово-кредитної підтримки реалізації конкурентоспроможних науково-технічних та інноваційних програм і проектів;
- забезпечення розвитку виробничо-технологічної інноваційної інфраструктури;
- забезпечення розвитку ефективної інформаційно-аналітичної та експертно-консалтингової інфраструктури інноваційної діяльності;
- створення умов для трансферу технологій та підвищення ефективності охорони прав інтелектуальної власності;

Public administration mechanisms

– упровадження відповідно до норм ЄС та СОТ прозорого та ефективного механізму стимулювання та державної підтримки провадження науково-технічної та інноваційної діяльності суб'єктами господарювання;

– упровадження ефективного механізму державно-приватного партнерства, спрямованого на досягнення високого рівня конкурентоспроможності вітчизняної продукції на світовому ринку в окремих секторах наукоємного виробництва переважно на основі впровадження вітчизняних технологій;

– забезпечення підтримки та захисту національного виробника;

– формування позитивного ставлення до інновацій у суспільстві;

– розвиток кадрового потенціалу у сфері інноваційної діяльності [7].

Стратегічні пріоритетні напрями державної політики у сфері інноваційного розвитку спрямовані на забезпечення економічної безпеки держави, створення високотехнологічної конкурентоспроможної екологічно чистої продукції, надання високоякісних послуг та збільшення експортного потенціалу держави з ефективним використанням вітчизняних та світових науково-технічних досягнень [6].

Із прийняттям Закону України «Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій» створені умови для входження України в глобальний процес комерціалізації наукових знань. Закон визначає правові, економічні, організаційні та фінансові засади державного регулювання діяльності у сфері трансферу технологій, він спрямований на забезпечення ефективного використання науково-технічного та інтелектуального потенціалу України, технологічності виробництва продукції, охорони майнових прав на вітчизняні технології на території держав, де планується або здійснюється їх використання, розширення міжнародного науково-технічного співробітництва у цій сфері [2].

Також в Україні прийнято нормативно-правові акти щодо формування й розвитку інноваційної інфраструктури, що є однією з підсистем РІС. У цьому напрямі діють закони України: «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків», «Про інноваційну діяльність», «Про науковий парк „Київська політехніка”», «Про наукові парки» та ін. Проте слід визнати недостатнє нормативно-правове забезпечення функціонування інноваційної інфраструктури. Зокрема, у законах України відсутні чіткі визначення та тлумачення термінів «інноваційний центр», «технополіс», «інноваційний бізнес-інкубатор», хоча в Законі України «Про інноваційну діяльність» вони зазначаються як інноваційні підприємства. Відсутність законодавчо закріплених визначень з урахуванням специфіки та сутності різних інноваційних структур ускладнює їх функціонування. Це зумовлює необхідність розробки та прийняття нормативно-правових актів, спрямованих на створення умов та регулювання діяльності кожного виду об'єктів інноваційної інфраструктури, тим самим визначення повноважень органів публічної влади в цих напрямках.

Водночас в Україні прийнято нормативно-правові акти, що визначають засади регіональної політики, зокрема закони України: «Про стимулювання розвитку регіонів», «Про засади державної регіональної політики» та Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року». Цією стратегією визначено, що підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів (як першочергова мета державної регіональної політики до 2020 р.) здійснюватиметься шляхом виконання значного переліку завдань, окремі з них суттєво впливатимуть на формування РІС, зокрема:

– стимулювання співробітництва між навчальними закладами, науково-дослідними установами і підприємствами регіонів;

– стимулювання розвитку новаторської і раціоналізаторської роботи на підприємствах;

– розвиток соціального партнерства та соціальної відповідальності всіх суб'єктів у регіонах у контексті забезпечення розвитку інтелектуального потенціалу та нагромадження людського капіталу;

- забезпечення підтримки та розвитку інтелектуального і творчого потенціалу через систему освіти та навчання протягом життя;
- удосконалення регіональної інвестиційно-інноваційної інфраструктури, зокрема створення регіональної мережі наукових, технологічних та індустріальних парків, а також системи правової, кадрової та інформаційної підтримки інноваційної діяльності;
- формування сприятливого інвестиційного клімату, позитивного інвестиційного іміджу та просування на зовнішній ринок інвестиційних можливостей регіонів України;
- розвиток науково-інноваційного співробітництва державного та недержавного сектору науки, вищих навчальних закладів і наукових установ з реальним сектором економіки;
- розвиток інноваційної культури шляхом популяризації провадження наукової, винахідницької та інноваційної діяльності, а також створення цілісної системи освіти з урахуванням кадрового забезпечення інноваційної діяльності;
- підвищення ефективності дії механізму стандартизації та сертифікації продукції, захисту прав інтелектуальної власності, дотримання авторського права та суміжних прав, забезпечення досягнення високих стандартів якості, безпеки, екологічності продукції;
- стимулювання промисловців до запровадження новітніх технологій та інновацій;
- забезпечення ефективної реалізації механізму державно-приватного партнерства шляхом удосконалення відповідної нормативно-правової бази;
- утворення консультаційних центрів з питань державно-приватного партнерства на загальнодержавному та регіональному рівнях, а також уповноважених органів, відповідальних за впровадження державно-приватного партнерства в Україні, визначення функцій, завдань та обов'язків таких органів;
- створення системи моніторингу стану реалізації інвестиційних проектів, у тому числі в межах державно-приватного партнерства, та здійснення контролю за їх реалізацією;
- забезпечення створення системи підготовки фахівців з питань управління інвестиційними проектами, у тому числі в межах державно-приватного партнерства;
- створення умов для розвитку міжрегіональної та міжнародної кооперації з реалізації інвестиційних проектів, у тому числі в межах державно-приватного партнерства;
- розширення на законодавчому рівні можливостей задіяння потенціалу та механізму державного замовлення для стратегічно важливих для регіону підприємств, налагодження виробництва окремих видів продукції відповідно до потреб внутрішнього ринку;
- удосконалення механізму банківського кредитування проектів регіонального розвитку – іпотечного кредитування, відкриття кредитних ліній, надання пільгових середньострокових та довгострокових кредитів, створення в регіонах ринку цінних паперів, розміщення облігацій місцевих позик та реалізація за рахунок залучених коштів проектів регіонального розвитку тощо [4].

На період дії Державної стратегії регіонального розвитку України в порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, розробляються регіональні стратегії розвитку. Розроблення регіональних стратегій розвитку та змін до них забезпечують Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації. Реалізація регіональних стратегій розвитку здійснюється шляхом розроблення та виконання планів заходів з реалізації регіональних стратегій розвитку, які конкретизуються в програмах економічного і соціального розвитку Автономної Республіки Крим, областей, районів, міст [3]. Таким чином, для ефективності регіональної економіки діяльність органів публічної

влади щодо розробки та затвердження регіональних стратегій розвитку має враховувати концепцію РІС та бути спрямованою на її формування.

В Україні створена нормативно-правова база щодо інноваційної діяльності та її державного регулювання, яка може слугувати для формування НІС та РІС. Водночас, якщо поняття «НІС» визначено розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи», поняття «РІС» в нормативно-правових актах державного рівня відсутнє. Натомість у численних правових документах ідеться про інноваційний розвиток регіонів, чим створені умови для розвитку підсистем РІС: підприємницької, науково-освітньої та інфраструктурної.

Враховуючи те що в умовах глобалізації успішними можуть бути лише регіони з розвиненими інноваційними системами, доцільно на рівні Кабінету Міністрів України затвердити концепцію формування РІС в Україні. Тим самим у правовому полі закріпити сутність категорії «РІС»; окреслити суб'єктів регіону, які утворюють інноваційну систему; визначити напрями її формування, а також інструменти стимулювання їх розвитку. Особливої уваги потребує визначення правових засад взаємодії суб'єктів у процесі формування РІС, що також має бути передбачено в запропонованій концепції.

Формування дієвого правового поля щодо формування РІС потребує аналізу відповідного зарубіжного досвіду, що й визначає напрями подальших наукових досліджень.

Список використаних джерел / List of references

1. Конституція України : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> [Konstytutsiia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28 cherv. 1996 r. № 254k/96-VR. – Rezhym dostupu : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>].

2. Про державне регулювання діяльності у сфері трансферу технологій Закон України від 14 верес. 2006 р. № 143-V. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/143-16> [Pro derzhavne rehuliuivannia diialnosti u sferi transferu tekhnolohii Zakon Ukrainy vid 14 veres. 2006 r. № 143-V. – Rezhym dostupu : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/143-16>].

3. Про засади державної регіональної політики : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19> [Pro zasady derzhavnoi rehionalnoi polityky : Zakon Ukrainy vid 5 liut. 2015 r. № 156-VIII. – Rezhym dostupu : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>].

4. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серп. 2014 р. № 385. – Режим доступу : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF> [Pro zatverdzhennia Derzhavnoi stratehii rehionalnoho rozvytku na period do 2020 roku : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 6 serp. 2014 r. № 385. – Rezhym dostupu : <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>].

5. Про інноваційну діяльність : Закон України від 4 лип. 2002 р. № 40-IV. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15> [Pro innovatsiinu diialnist : Zakon Ukrainy vid 4 lip. 2002 r. № 40-IV. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/40-15>].

6. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : Закон України від 8 верес. 2011 р. № 3715-VI. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3715-17> [Pro prioritytetni napriamy innovatsiinoi diialnosti v Ukraini : Zakon Ukrainy vid 8 veres. 2011 r. № 3715-VI. – Rezhym dostupu : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3715-17>].

7. Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи : розпорядження Кабінету Міністрів України від 17 черв. 2009 р. № 680-р. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80> [Pro skhvalennia Kontseptsii rozvytku natsionalnoi innovatsiinoi systemy : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 17 cherv. 2009 r. № 680-r. – Rezhym dostupu : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/680-2009-%D1%80>].

Надійшла до редколегії 05.07.16